

BARIDÀ SONS FERS

Els sons de la muntanya

Pep Lizandra

55

TOCADORS I SONADORS

Trencant tòpics, però seguint formacions musicals familiars que havien estat habituals en alguns pobles de muntanya i d'altres indrets (els Bardají de Durro, els Ferrers de Tuixent...), la Georgina i l'Erika, mare i filla, donen alegria amb els seus acordions i la seva presència en les petites festes, aplecs o qualsevol celebració que es presenti, bàsicament dins la seva zona pirinenca, el Baridà, encara que no tinguin fronteres a l'hora d'anar a interpretar la música que fan allà on convingui.

Dins el seu cau, al poble de Bar (15 habitants escassos), els Sons Fers es deixen sentir com un cant de vida en un poblat silenciós que la gent, amb recança, ha anat abandonant.

L'Erika, que també forma part de la jove formació pirinenca Eskamot Tamarro, es va iniciar a l'acordió de petita, a l'escola unitària del poble de Montellà, on feia l'ensenyament primari i s'impartien, i s'imparteixen, encara classes d'acordió diatònic i violí,

una escola per on han passat la majoria dels components de l'Eskamot Tamarro.

En pocs anys, i ajudada pel seu gran interès, assoleix un nivell més que acceptable que va consolidant amb els cursos que tot sovint la Cati Plana fa al veí poble d' Arsèguel i en d'altres que descobreix amb entusiasme, fixant-se i aprenent de tothom qui li pot aportar algun coneixement nou.

Per la seva part, la Georgina, amb una sòlida formació musical, no queda exempta d'aquella «passa de follia manxaire» i, seguint la seva filla, va creant amb aquesta un repertori amb què poc a poc prenen part en les variades manifestacions musicals que transcorren per aquestes terres.

Així mateix, prenent el relleu de l'escola de Montellà, escampa l'ensenyament del diatònic per altres pobles que, entusiasmats, s'apunten a l'aventura (Castellbò, Montferrer, Bellver...).

És dissabte, una tarda d'hivern. L'Erika ha pujat (ara estudia a Barcelona) i mentre assaja una dolça melodia amb la seva mare, una finestra al fons, per on es veu passar la rufaca arrossegant la neu dels cims, forma un marc perfecte.

SONS FERS?, pregunto.

Sí, és un nom que fonèticament ens agrada. Sona ambigu, imprecís. Molta gent ens fa repetir el final: Fers?, demanen quan finalment aconseguen desxifrar el so. Sí, sí, fers, ferotge, com el lloc on vivim i com la manera com toquem, obrint i tancant molt la manxa, ben diferent dels francesos, que creuen molt més.

És una formació estable?

Estable, estable..., com la nostra pròpia vida. De fet, el nom ens havia sortit alguna vegada com a cosa divertida, i tot i que anàvem

tocant, no teníem un nom concret. Va ésser arrel d'una actuació en què ens varen demanar com ens dèiem que varem decidir recuperar aquest nom que ens agradava i adoptar-lo.

Algunes formacions musicals històriques ja havien sigut de tipus familiar, però el fet de ser femenina ja és més excepcional. Com es veu això dins l'àmbit on viviu, que possiblement no és d'allò més obert en aquest sentit?

En el cas del nostre poble, i en general també, la música passa davant del sexe. L'alegria del so que desperta l'acordió, trencant la monotonia dominant, fa que la gent del poble ens respecti molt i els agrada sentir aquesta música.

Justament, dues germanes filles de Bar, encara que ara viuen en un poble veí, aprofiten quan vénen a visitar la seva padrina per arribar-se a casa i fer unes classes d'acordió. I la seva padrina, ben contenta que n'està!

Mare, filla. Filla, mare. Com es porta la relació musical?

Perfecta! La música entre nosaltres ens és com una forma de comunicació fluida i és quan millor ens entenem. Passem molt bones estones tocant juntes. Amb això no volem dir que a nivell personal la nostra relació no sigui també bona, però per a les dues la relació musical ens és molt més espontània i satisfactòria.

Havíeu tingut per veí un llegendari del diatònic. Què en podeu dir del Comare?

L'Erika era molt petita llavors. El vàrem conèixer poc com a acordionista i més com a veí, i encara més ens hem fet amb els seus fills, filles i néts. Ens estimula molt pensar com anava de poble en poble per aquestes difícils costes del Baridà, caminant, és clar, amb el seu acordió embolicat amb un mocador de farcell i penjat a l'esquena. Tota la família Comare és gent que no ha perdut la humilitat i proximitat pròpia de la gent de muntanya. Ens mereixen tot el nostre respecte, i la «Marxa del Comare», igual que la «Marxa del Baridà», d'en Pep Lizandra, sempre obren el nostre repertori.

Projectes, novetats, expectatives, futur...

Jo, que sóc l'Erika, estic estudiant flauta travessera i m'agradaria incorporar aquest instrument tant dins la formació SONS FERS com en l'Eskamot Tamarro. Amb la meua mare m'agradaria seguir fent actuacions com fins ara perquè com ja hem dit ens ho passem bé, ens és còmode, no requereix gaire infraestructura i ens dóna molta satisfacció i experiència. Amb l'Eskamot ara ens passa que tots tenim ja els primers lligams i exigències propis a nivell d'estudi i això ens ha obligat a anar a estudiar fora i fa més dificultosos els assajos. De totes maneres, fa poc que vàrem gravar la nostra primera maqueta amb

sis temes i ara estem mirant de treure temes nous, alguns de propis. Quan podem, fem algunes actuacions; i tenim moltes ganes de tornar a agafar una regularitat i posar en comú tot el que anem aprenent a nivell individual, així com incorporar els nous instruments que estem estudiant: baix, tarota, flauta travessera, trombó..., a més dels acordions, violins i violes que toquem actualment...

Jo (*Georgina*), a més de seguir com deia l'Erika amb els SONS FERS, voldria continuar donant classes d'acordió diatònic a la Cerdanya i l'Alt Urgell (Bellver, Montferrer, Montellà, Arsèguel, la Seu...), a grans i petits dins l'escola de Manxaires que hem organitzat per aquí dalt. Els tallers d'Arsèguel, l'escola Folk del Pirineu, i alhora formant-me quan bonament pugui, i quan els «grans» de l'acordió (Cati Plana, Marimon, Belda, Pere Pau...) es deixen caure per aquí. També amb el Pep i altra gent de la zona, trobant-nos de tant en tant per gaudir cantant.

A fora ja no neva, però s'ha girat vent que aixeca un torb que em fa repensar el fet de tornar ara cap al meu poble, i a més, mentre organitzava els papers, han tornat a agafar els acordions i han reprès la dolça melodia amb què m'havien rebut. Em sembla que acceptaré l'ofertament i em quedaré a sopar.

ACTUA

produccions

Animació de carrer,
Música d'escenari,
Cercaviles,
Espectacles pirotècnics,
Fires i mercats temàtics,
Organització i disseny
de tot tipus d'espectacles.

Tel. 678 523 177
www.actuaproduccions.com

va de cant

Albaes, valencianes, cants de batre...

Empar Sanchis 605 421 661
Jacint Hernandez 687 432 515
e-mail: jacint@news1.jazztel.es